

Sosiaali- ja
terveysministeriö

Luonnos hallituksen esitykseksi sosiaalihuoltolain ja siihen liittyvien lakien muuttamiseksi

Mediainfo 17.4.2026

Taustalla sosiaalihuollon palvelu-uudistustyöryhmän ehdotukset

- STM:n nimittämän työryhmän ja sen työllistymistä edistävien palvelujen alatyöryhmän toimikausi oli 15.8.2025–31.1.2026
- Työryhmien tehtävänä oli tehdä ehdotus sosiaalihuollon palveluja koskevan sääntelyn uudistamiseksi. Ehdotus tuli rakentaa siten, että uudistus tuottaa sillä tavoitellut säästöt:
 - Sosiaalihuollon palvelujen uudistaminen 50 milj. euroa vuonna 2027 ja 100 milj. euroa vuodesta 2028 alkaen.
 - Työllistymistä edistävien sosiaalipalvelujen kohdennettu säästö 12,5 milj. euroa vuodesta 2027 alkaen.
- Työryhmä pyrki työssään edistämään tasapainoisesti sekä sen toimeksiantoon sisältyviä sosiaalihuollon uudistamisen laadullisia että taloudellisia tavoitteita.
- Työryhmien raportit on julkaistu keskiviikkona 11.2.2026 ja ne löytyvät STM:n verkkosivuilta.
- Työryhmän ehdottamaa laajaa kokonaisuudistusta ei ole ollut mahdollista täysin edistää aikataulusyistä. Etenemättä jäävät tässä yhteydessä:
 - lastensuojelulain mukaisen avohuollon ja jälkihuollon siirtäminen sosiaalihuoltolain puolelle,
 - kotiin vietävien palvelujen ja asumispalvelujen uudistaminen sekä
 - päihdetyön erityisten palvelujen uudistaminen.

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi sosiaalihuoltolain muuttamisesta pohjautuu pääosin työryhmän ehdotuksiin

- Esityksellä pyritään vastaamaan hallituksen linjauksen mukaisiin 100 milj. € säästöihin.
- Esitys lausuntokierroksella 17.4. – 29.5.2026.
- 6 viikon lausuntoaika.
- Eduskuntaan syyskuussa (budjettilakiaikataulu).
- Tavoitteena saada esitys voimaan pääsääntöisesti 1.7.2027 lukien (rajatuilta osin jo 1.1.2027).

Ehdotuksen keskeiset taloudelliset vaikutukset

- Keskeisimmät taloudelliset vaikutukset liittyvät
 - **Asiakasprosessin uudistamiseen** (palvelutarpeen arviointiin liittyvän sääntelyn muutokset, kirjaamisvelvoitteiden keventäminen)
 - **Palvelujen rakenteelliseen uudistamiseen** (uusi lapsiperhepalvelu, uusi työikäisten toimintakyvyn ja osallisuuden tuki –palvelu)
 - **Asiakasmaksujen korottamiseen** (pitkäaikainen, ympärivuorokautinen palveluasuminen ja laitoshoido sekä jatkuva ja säännöllinen kotiin annettava palvelu)
- Vuoden 2027 osalta ehdotetut muutokset aiheuttaisivat 55,3 miljoonan euron säästövaikutukset ja vuodesta 2028 eteenpäin 100,6 miljoonan euron säästövaikutukset julkisiin kustannuksiin.
- Lisäksi ehdotuksessa olisi lukuisia kohtia, joilla ei ole kustannusvaikutusta tai joiden säästövaikutus olisi välillinen (=ei vähentäisi hyvinvointialueen rahoitusta)

Sosiaali- ja
terveysministeriö

Keskeiset sisältöehdotukset

Sosiaali- ja
terveysministeriö

Sosiaalityö ja sosiaaliohjaus keskiöön

- Sosiaalityön ja sosiaaliohjauksen aseman ja roolin vahvistaminen; ensisijainen tapa vastata tuen tarpeisiin suhteessa palveluihin
- Sosiaalipalveluja järjestetään, jos sosiaalityö tai sosiaaliohjaus eivät yksinään ole asiakkaan tuen tarpeisiin vastaamiseksi *sopivaa tai riittävää*.
- Sosiaalityö ja sosiaaliohjaus olisivat jatkossa osa *sosiaalihuollon ammatillista asiantuntijatyötä*, jonka järjestämiseen hyvinvointialueella olisi velvoite.
- Ei enää palvelu, joten ei hallintopäätöksiä jatkossa.
- Sosiaalityöntekijän erityiset tehtävät ammattilaisten työnjaon pohjana.

Sosiaalityö ja
sosiaaliohjaus
sosiaalihuollon
ydintoiminnaksi

Sosiaalihuollon toimintaa selkeytettäisiin monin tavoin

- Hyvinvoinnin edistämistä ja ehkäisevää työtä konkretisoitaisiin.
- *Erityisen tuen tarpeessa olevan asiakkaan* määritelmä ja siihen liittyvät sosiaalihuollon tehtäviä selkeytettäisiin.
- Sosiaalihuollon *sisältojohtamista* vahvistettaisiin; Hyvinvointialueella olisi oltava sosiaalihuollosta vastaava viranhaltija.
- Sosiaalihuollon viranomaisille *ilmoitusvelvollisuus terveydenhuoltoon* ilmeisen hoidon tarpeessa olevasta henkilöstä.

Asiakasprosessiin useita uudistuksia

- Taustalla huomio toistuvista, pitkistä ja ajoittain päällekkäisistä palvelutarpeen arvioinneista sekä runsaasta kirjaamiseen kuluvasta ajasta.
- Tavoitteena prosessin sujuvoittaminen, joustavoittaminen, oikea-aikainen tuki ja päällekkäisen työn vähentäminen.

Palvelu- ja arviointikeskeisyydestä kohti asiakas- ja tarvekeskeisyyttä

Painopiste oikea-aikaiseen tukeen

- Yhteydenotto sosiaalihuoltoon tuen tarpeen arvioimiseksi > ilmoitus sosiaalihuoltoon.
- Henkilön on saatava viipymättä yhteys sosiaalihuoltoon neuvonnan ja ohjauksen saamiseksi.
- Käytettävissä oltava riittävä sosiaalihuollon ammattihenkilöiden osaaminen (sosiaalihuollon ammattihenkilölaki 817/2015, 3 §).
- Oikeus henkilökohtaiseen keskusteluun sosiaalihuollon ammattihenkilön kanssa viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä asian vireilletulosta, ellei ilmeisen tarpeetonta.
- Sosiaalihuollon asiakkuus alkaa vasta, kun ilmoituksen, yhteydenoton tai muun vireilletulon perusteella aloitetaan *tuen tarpeen arviointi*.
- *Tuen tarpeen arviointi* on osa sosiaalityön ja sosiaaliohjauksen sisältöjä.
- Erillisistä aikarajoista luovuttaisiin.

Tuen tarpeet, niiden tunnistaminen ja oikea-aikainen apu keskiöön!

Asiakassuunnitelma ja omatyöntekijä tarvittaessa

- **Asiakassuunnitelma** on sosiaalihuollon asiakkaan kanssa laadittava asiakkaan tuen tarpeisiin perustuva suunnitelma. Suunnitelmassa määritellään tavoitteet, joihin sosiaalihuollon tuella pyritään sekä keinot tuen tarpeisiin vastaamiseksi.
 - **Omatyöntekijän** tehtävänä on vastata asiakkaan edun ja tarpeiden mukaisesta sosiaalihuollon kokonaisuudesta ja sen suunnitelmallisesta etenemisestä.
- Laaditaan, kun se on asiakkaan tuen tarpeiden näkökulmasta tarpeellista tai, jos asiakkaan sosiaalihuollon suunnittelu, toteuttaminen tai seuranta sitä edellyttävät.
 - Nimetään, kun se on asiakkaan tuen tarpeiden näkökulmasta tarpeellista.
 - Eriyisen tuen tarpeessa oleville asiakkaille kuitenkin aina.

Vaikuttavuuden arviointi: Hyvinvointialueen on säännöllisesti arvioitava asiakkaan sosiaalihuollolle asetettujen tavoitteiden toteutumista ja sitä, vastaako asiakkaan saama tuki hänen tarpeisiinsa.

Kirjaamista kevennettäisiin

- Kirjaamista koskeva sääntely siirrettäisiin sosiaalihuoltolaista asiakastietolakiin.
- Samalla kirjaamista koskevaa yksityiskohtaista sääntelyä ja velvoittavuutta kevennettäisiin ja poistettaisiin päällekkäistä kirjaamista koskevaa sääntelyä.
- Yleistä kirjaamisvelvollisuutta ja asiakaskertomusmerkintöjä koskevaa sääntelyä täsmennettäisiin siten, että se ohjaisi kirjaamaan vain asiakkaan tilanteen kannalta olennaiset tiedot.
- Mahdollistettaisiin myös ohjauksen ja neuvonnan kirjaaminen ennen varsinaisen asiakkuuden alkua.

STM:n selvityksen mukaan
sosiaalityöntekijät käyttävät
nykyisin kirjaamiseen
päivittäin 193 minuuttia

Sosiaali- ja
terveysministeriö

Muutoksia sosiaalipalveluihin: Työikäisten toimintakyvyn ja osallisuuden tuki

Sosiaali- ja
terveysministeriö

Työikäisten toimintakyvyn ja osallisuuden tuki

- Kuntouttavan työtoiminnan, sosiaalisen kuntoutuksen, vuoden 1982 sosiaalihuoltolain vammaisten henkilöiden työllistymistä tukevan toiminnan ja vammaisten henkilöiden työtoiminnan tilalle tulisi uusi palvelu: *työikäisten toimintakyvyn ja osallisuuden tuki*.
- Kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain kumoamiseen sisältyisi puolen vuoden siirtymäaika.
 - Siirtymäajan tarkoituksena olisi, että kuntouttavan työtoiminnan asiakkaat ehdittäisiin ohjaamaan muihin palveluihin siten, ettei asiakkaiden palveluihin tulisi tarpeettomia katkoksia.
- Uusi palvelu ei olisi enää työttömyysturvalain mukainen työllistymistä edistävä palvelu, kuten kuntouttava työtoiminta on ollut. Palveluun osallistuminen perustuisi asiakkaan tuen tarpeeseen ja palvelu olisi lähtökohtaisesti vapaaehtoinen.
 - Palvelu olisi velvoittava silloin, kun se kytketään osaksi monialaista työllistymissuunnitelmaa ja henkilölle ei olisi asetettu työnhakuvelvoitetta.

Työikäisten toimintakyvyn ja osallisuuden tuki

- Uudistuksen myötä sosiaalihuollon työllistymistä tukevien palveluiden lainsäädäntö yksinkertaistuisi ja kuntouttavaan työtoimintaan sidottuna olevia resursseja voitaisiin vapauttaa joustavampaan palvelumuotoon.
- Palvelu olisi tarkoitettu niille henkilöille, joiden työllistymisen tai osallisuuden haasteista johtuvaan tuen tarpeeseen ei voida ensisijaisesti vastata työvoimaviranomaisen palveluiden, kuntoutuspalveluiden tai kotoutumispalveluiden avulla.
 - Palvelun tulisi turvata henkilöille tavoitteellinen työelämään tähtäävä prosessi tai henkilölle soveltuvaa osallisuutta edistävää toimintaa.
 - Uuden palvelun osana voitaisiin järjestää työtoimintaa.
- Työ- ja elinkeinoministeriö valmistelee kuntouttavan työtoiminnan lakkaamiseen liittyen uutta tukea/avustusta, jonka työvoimaviranomainen voisi myöntää kolmannen sektorin toimijoille. Työ- ja elinkeinoministeriön valmisteleva luonnos hallituksen esitykseksi kolmannen sektorin tuesta/avustuksesta on tarkoitus tulla lausunnonle loppukeväästä 2026.

Lapsiperheiden palvelut sekä sosiaalihuoltolain ja lastensuojelulain rajapinta

Sosiaali- ja
terveysministeriö

Sosiaalihuoltolain ja lastensuojelulain rajapinnan selkiyttäminen

- Lapsia koskevat **sosiaalihuollon ilmoitukset koottaisiin sosiaalihuoltolakiin.**
 - Jatkossakin olisi erillinen lastensuojeluilmoitus.
- **Vireilletulo yhdenmukaistuisi**, ja kaikki asiakkuudet alkaisivat sosiaalihuoltolain mukaisina asiakkuuksina.
- Selkiytettäisiin **erityisen tuen tarpeessa olevan lapsen** määritelmän ja **lastensuojelun asiakkuuden** välinen suhde muuttamalla lastensuojelun asiakkuuden alkamisen kynnystä.
- Jälkihuollon sisältöihin ei ehdoteta merkittäviä muutoksia eikä ikärajaa ehdoteta muuttavaksi.

Lapsiperhepalvelu

- **Uusi lapsiperhepalvelu** korvaisi nykyiset
 - perhetyön
 - kasvatusta- ja perheneuvonnan
 - tehostetun perhetyön
 - kotiin vietävän perhekuntoutuksen
- Suunnitelmallista, tuen tarpeista lähtevää ja intensiteetiltään vaihtelevaa palvelua, kuten:
 - Kevyt toteuttaminen selvärajaisissa tilanteissa ja lyhytaikaisiin tarpeisiin.
 - Toisaalta mahdollistaa hyvinkin intensiivisten ja vahvasti tukevien työmuotojen käyttöönoton, jopa sijaishuollon rajapintaan soveltuen.

- Palvelu voi sisältää erilaisten **toimenpiteiden, menetelmien tai työmuotojen** käyttöä:
 - Hyvinvointialueiden tulisi avata selkeästi, millaisella palveluvalikolla he vastaavat asiakkaiden tuen tarpeisiin.
- Lapsiperhepalvelua koskevaan pykälään sisältyisi myös säännös **taloudellisen tuen maksamisesta erityisen tuen tarpeessa olevalle lapselle.**

Vähemmän rajoja palvelujen välillä – enemmän mahdollisuuksia tukea perheitä oikea-aikaisesti ja asiakaslähtöisesti!

Sosiaalityö ja sosiaaliohjaus

- Arviolta 9 600 lasta **siirtyisi sosiaalihuoltolain mukaiseen asiakkuuteen lastensuojelusta** ehdotettavien muutosten myötä.
- Erityisen tuen tarpeessa olevilla lapsilla omatyöntekijä olisi **lähtökohtaisesti sosiaalityöntekijä**.
- Sosiaalityöntekijän enimmäisasiakasmäärä:
 - Sosiaalihuoltolaki: 47 lasta/sosiaalityöntekijä erityisen tuen tarpeessa olevilla lapsilla.
 - Lastensuojelussa: 30 lasta/sosiaalityöntekijä.
 - Esitetään molempiin mitoituksiin mahdollisuutta tilapäiseen ylittämiseen, jos se on välttämätöntä lapsen edun turvaamiseksi.

Menetelmällinen psykososiaalinen tuki

- Ns. terapiatakuuseen kuuluvat psykososiaaliset työmenetelmät olisivat jatkossa **osa sosiaalihuollon mielenterveystyötä eikä erillistä palvelua.**
- Jatkossa **ei tarvetta** erilliselle tuen tarpeen arviolle.
- **Ei päätöksentekoa.**
- Aikaraja (takuu) säilyisi – edellyttää **kirjaamista.**
- Tavoitteena on jouhevoittaa tuen käynnistämistä ja keventää hallinnollista työtä.

Lastensuojelulain kokonaisuudistuksen 2. vaihe

- Tavoitteena on saada
 - lastensuojelulain kokonaisuudistuksen 2. vaiheen hallituksen esitys lausuntokierrokselle viikon 18 alussa.
 - hallituksen esitys eduskunnan käsiteltäväksi budjettilakien aikataulussa yhdenaikaisesti sosiaalihuoltolain kanssa.
- Osana lapsivaikutusten arviointia kuultiin lapsia ja nuoria sosiaalihuoltolain ja lastensuojelulain rajapinnan kysymyksistä verkkokyselyllä (vastaajia 225).
 - Valtaosa vastaajista piti tärkeänä, että apua on saatavilla mahdollisimman paljon jo ennen lastensuojelun asiakkuutta.

Kiitos mielenkiinnosta!